

Η ΑΣΤΑΜΑΤΗΤΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ

ΠΕΝΤΕ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗ ΝΑΖΙΣΤΙΚΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΠΟΥ ΚΑΤΙ ΜΑΣ ΘΥΜΙΖΟΥΝ (ΠΟΥ ΝΑ ΜΗΝ ΜΑΣ ΘΥΜΙΖΑΝΕ)

Το πράγμα έχει περίπου ως εξής: το *antifa scripta* ετοιμάζεται το προσεχές διάστημα να κυκλοφορήσει μια έκδοση που τιτλοφορείται *Η Ασταμάτητη Καταγραφή*. Το θέμα της είναι η ναζιστική Γερμανία και συγκεκριμένα οι πολιτικές καταγραφής, κατηγοριοποίησης, λαιμορρίας και τελικά εξόντωσης τμημάτων του πληθυσμού της - με μια ειδική εστίαση στους ειδικούς που επινόησαν, παρείχαν ορθολογική βάση και εφάρμοσαν αυτές τις πολιτικές. Ως συνήθως, δεν επιλέξαμε να κάνουμε τη συγκεκριμένη έκδοση λόγω κάποιου γενικού ιστορικού ενδιαφέροντος για την «πολυτάραχη περίοδο του ναζισμού». Αντιθέτως, εξαρχής αναζητήσαμε στις σελίδες τούτης της προσούρας που έγραψε ο Καρλ Χάιντς Ροτ μαζί με τον Γκετζ Άλι το 1983, ομοιότητες με την εποχή μας, πτυχές των πολιτικών του παρελθόντος που μπορούν να μας βοηθήσουν να κατανοήσουμε βαθύτερα τις πολιτικές του σήμερα. Και τις βρήκαμε. Όχι επειδή οι κρατικοί αρμόδιοι της δικής μας εποχής είναι νοσταλγοί του Χίτλερ. Αλλά, αντιθέτως, επειδή σε παγκόσμιο επίπεδο επικρατούν συνθήκες πολύ παρόμοιες με τότε: η παγκόσμια οικονομική κρίση έχει βαρύνει κόκκινο- ως αποτέλεσμα ο διακρατικός ανταγωνισμός παροξύνεται μέρα με τη μέρα- τελικά, όλα αυτά μεταφράζονται στην ένταση της υποτίμησης και της πειθαρχίας για την εργατική τάξη στο εσωτερικό κάθε έθνους-κράτους. Κι αυτές οι συνθήκες που τόσο μοιάζουν, έχουν οδηγήσει στη γέννηση πολιτικών που επίσης τόσο μοιάζουν. Παρακάτω, θα σας παρουσιάσουμε μερικές από αυτές. Και στο τέλος, θα προτείνουμε έναν τρόπο όταν πιάσετε αυτή την έκδοση στα χέρια σας να μην την αντιμετωπίσετε ως πηγή κατάθλιψης (που ομολογουμένως μπορεί να είναι η ενστικτώδης αντίδραση), αλλά ως ένα ακόμα εργαλείο που μπορεί να συμβάλει πρώτα στην κατανόηση κι έπειτα στην έμπρακτη αμφισβήτηση του φασισμού των ημερών μας.

ΑΝΑΤΡΙΧΙΑΣΤΙΚΗ ΟΜΟΙΟΤΗΤΑ #1: ΟΙ ΕΙΔΙΚΟΙ

Πάμε, λοιπόν, να ξεκινήσουμε απ' τα βασικά. Από την ιστοριογραφία μέχρι τον κινηματογράφο, τα πάντα μας διδάσκουν πως όταν μιλάμε για τον ναζισμό πρέπει να έχουμε κατά νου μια περίοδο στην διάρκεια της οποίας πρώτες μούρες ήταν αξιωματικοί τέρατα που εμφορούνταν από ασίγαστο μίσος για κάθε τι ξένο κι είχαν για χόμπι να παραληρούν καθώς ονειρεύονταν την κατάκτηση του κόσμου. Κι όμως! Στις σελίδες του υπό έκδοση βιβλίου η περίοδος προσεγγίζεται μ' έναν τρόπο εκ διαμέτρου αντίθετο. Στο επίκεντρο, μπαίνουν οι «στρατιώτες της επιστήμης του Ράιχ»,¹ κυρίως γιατροί και στατιστικοί, οι οποίοι «δε μπορούσαν πλέον να δουλεύουν πίσω απ' τη σκηνή ως κοινωνικοί μηχανικοί των υφιστάμενων πολιτικών δυνάμεων. Ένωσαν την ανάγκη να πάρουν τα πράγματα στα χέρια τους». Το πιάσατε ότι το πράγμα πάει και ένα βήμα παραπέρα; Δεν έχουμε να κάνουμε με ειδικούς που αποτρελάθηκαν, ούτε με αξιολογούς ακαδημαϊκούς

που αναγκάστηκαν να λυγίσουν την επιστήμη τους υπό το βάρος εκβιασμού από τους ανωτέρους τους. Αντιθέτως, το ναζιστικό καθεστώς και οι πολιτικές του που στόχευαν στην υποτίμηση, τον διαχωρισμό και την πειθαρχία της εργατικής τάξης μέχρι το σημείο της εξόντωσης, προσέφεραν το απαραίτητο έδαφος ώστε οι επιστήμονες να λάμψουν όπως ποτέ άλλοτε. Και σημαντικότερα: δεν μπορούν να νοηθούν οι ναζιστικές πολιτικές δίχως αυτούς τους επιστήμονες που «έπαιρναν τα πράγματα στα χέρια τους». Άλλωστε, κατά την άποψη των ίδιων των στατιστικολόγων της εποχής: «Ο Εθνικοσοσιαλισμός ήταν στον πυρήνα του μια στατιστική επιστήμη και ένα μοντέλο κοινωνικής μηχανικής».

Το έργο που είχαν να επιτελέσουν οι «στρατιώτες της επιστήμης», ήταν κομβικής σημασίας: κάθε νέα πολιτική απόφαση είτε αφορούσε το πώς ακόμα μεγαλύτερα τμήματα της γερμανικής κοινωνίας θα ωθούνταν στον πάτο του βαρελιού, είτε αφορούσε την ένταση της πολεμικής προσπάθειας εκτός συνόρων, είτε οτιδήποτε άλλο, έπρεπε να παρουσιαστεί ως απολύτως ορθολογική και πέραν αμφισβήτησης. Και η επιστήμη με τους εκπροσώπους της ήταν εκεί προκειμένου να κατασκευάσουν και να παρέχουν στην αμείλικτη κρατική βία αυτήν ακριβώς την ορθολογική βάση ή ακόμα και να της προτείνουν κατευθύνσεις προκειμένου να μπορεί να εφαρμοστεί αποτελεσματικότερα. Με άλλα λόγια, «πίσω απ' την πομπώδη ρητορική για "αίμα και χρώμα", για τις κληρονομικές ασθένειες και το Λαό-Έθνος που πεθαίνει, κρυβόταν μια κοινωνική πολιτική που ισχυριζόταν πως φορούσε το μανδύα της αντικειμενικότητας».

Ένα από τα αποτελέσματα αυτού του σφίχταγγαλιάσματος μεταξύ κρατικής προσαγωγής και επιστήμης ήταν η ένταξη των ειδικών σε κάθε πτυχή της καθημερινής ζωής. Ο γάμος, η απόκτηση παιδιών, η πρόσληψη, η ένταξη στο ταμείο ανεργίας, η απόσπαση ενός επιδόματος, όλα απέκτησαν κριτήρια και όλα απαιτούσαν μια σχετική άδεια, η οποία έπρεπε να φέρει την σφραγίδα του κατάλληλου ειδικού. Με τα λόγια των συγγραφέων της *Ασταμάτητης Καταγραφής*:

Οι γιατροί (ή έστω οι γιατροί-ελεγκτές) ήταν παρόντες και ανακατεύονταν σε δεκάδες διαδικασίες από τους γάμους και τα επιδόματα για τα παιδιά, μέχρι τις στεριώσεις, τη «φυλετική ταξινόμηση» και τη «διαλογή». Ο λόγος ήταν για να προσδώσουν στην κατά τ' άλλα γραφειοκρατική διαδικασία μια όψη επιστημονικού ορθολογισμού. Ποτέ πριν από αυτά τα δώδεκα χρόνια και ποτέ έκτοτε δεν έχουν ξαναγραφτεί τόσες αξιολογήσεις και δεν έχουν συλλεχθεί τόσα δεδομένα για ανθρώπους.

Ε, τώρα αυτό το «ποτέ έκτοτε» επιτρέψτε μας να το αμφισβητούμε λιγάκι! Γιατί ας καλοσκεφτούμε τη δική μας εποχή απ' αυτήν την σκοπιά. Σάμπως δεν έχουμε φάει τους ειδικούς και τις απόψεις στη μάπα με το κιλό από τότε που αποφασίστηκε ότι πλέον η καπιταλιστική κρίση και ο διακρατικός ανταγωνι-

σμός θα μιλιέται στη γλώσσα του ιού και το χουντόμετρο χτύπησε κόκκινο; Σάμπως δεν έχει βρει κάθε μέτρο και κάθε καινούρια πολιτική τη δικαιολόγησή της σε κάποια φοβερή και αδιάσειστα επιστημονικά δεδομένα; Σάμπως δεν χρειαζόμαστε την έγκριση του αρμόδιου ειδικού με τη μορφή έγκυρου πιστοποιητικού ή αρνητικού τεστ για να κάνουμε ακόμα και το πιο μικρό πράγμα στην καθημερινότητά μας; Φυσικά για οποιονδήποτε δεν έζησε τα τελευταία δύο χρόνια αποκλειστικά και μόνο μέσω τηλεόρασης, όλα αυτά είναι ρητορικά ερωτήματα.

Υπάρχει και κάτι ακόμα, ωστόσο, που αξίζει να προσέξουμε. Η χρονική απόσταση από τη δεκαετία του '30 μπορεί καμιά φορά να κάνει τις επιστημονικές θεωρίες του τότε να μοιάζουν με προφανείς παραλογοισμούς που μονάχα από ένα ανεπανόληπτο λάθος της ιστορίας έγιναν πιστευτοί. Αλλά καθόλου έτσι δεν ήταν:

Η επιστημονική ορολογία που χρησιμοποιούσαν οι φυλετικοί υγιεινιστές ήταν γενικώς αποδεκτή και ο μόνος λόγος που απέκτησε αρνητική χροιά ήταν τα εγκλήματα των ναζί. Αλλά όλοι αυτοί οι όροι μπορούν εύκολα και γρήγορα να αντικατασταθούν από καινούριους, προερχόμενους από τις κοινωνικές επιστήμες και την βιολογία, προκειμένου νέοι «ξένοι πληθυσμοί» να τεθούν στο στόχαστρο.

Είναι η ιστοριογραφία των μετέπειτα δεκαετιών που μας έχει μάθει με το ζόρι να θεωρούμε τη ναζιστική περίοδο ως ανεπανόληπτο λάθος² και κατ' επέκταση να αποδίδουμε τη μαζική συμμετοχή των επιστημόνων σε κάποιου είδους συντονισμένη παράνοια που δεν θα ξανασυμβεί. Κι όχι τυχαία. Ο τρόπος με τον οποίο η κρατική βία και η επιστήμη μπορούν να συντονιστούν προκειμένου να παράξουν τεράστιες ποσότητες υποτίμησης, πειθαρχίας και θανάτου πρέπει αναγκαστικά να ξεχνιέται. Προκειμένου να μπορεί να επαναλαμβάνεται. Με νέους όρους, νέα επιστημονικά πεδία κι εργαλεία, νέους εχθρούς. Αυτό είναι κάτι που θέλαμε-δεν θέλαμε, το μάθαμε με τον δύσκολο τρόπο τη στιγμή που ο Τσιόδρας έβαλε τη λευκή του ρόμπα, τη μάσκα του και μας ανακοίνωσε ότι απαγορεύεται να βγούμε από το σπίτι.

ΑΝΑΤΡΙΧΙΑΣΤΙΚΗ ΟΜΟΙΟΤΗΤΑ #2: ΟΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΤΡΑ

Εν τω μεταξύ, συν τοις άλλοις, οι «στρατιώτες της επιστήμης» και οι θεωρίες τους για κάθε πτυχή της κοινωνικής ζωής δούλεψαν με σχέδιο προκειμένου ο γερμανικός πληθυσμός να διαιρεθεί σε κατηγορίες. Σε αντίθεση με αυτό που ίσως να μας έχει μείνει σαν εντύπωση απ' τα σχολικά μαθήματα περί ναζισμού, οι κατηγορίες αυτές δεν αφορούσαν σε καμία περίπτωση αποκλειστικά το αν κάποιος ήταν Εβραίος ή όχι. Τα φυλετικά κριτήρια είχαν κεντρική θέση στη διαδικασία κατηγοριοποίησης του πληθυσμού, πλάι τους όμως υπήρχαν κι άλλα κριτήρια

Διαφημιστική αφίσα σούπερ προχώ διάτρητων καρτών. Αν σας ανησυχεί που το κρατικό μάτι χρησιμοποιεί την κάρτα για να ρίξει φως κι άρα να μάθει τα πάντα για την πόλη και το εργοστάσιο είστε συνωμοσιολόγοι. Για το καλό σας έχει φτιαχτεί!

όπως για παράδειγμα αυτό της παραγωγικότητας. Ο Φρίντριχ Τσαν, από τους σημαντικότερους στατιστικούς της περιόδου, τόνιζε ότι «λαμβάνοντας υπόψιν σειρά απειλών που θέτουν σε κίνδυνο το ύψος της παραγωγικότητας εντός συγκεκριμένων επαγγελματιών ή ηλικιακών ομάδων όπως είναι η θνησιμότητα, τα ατυχήματα, οι ασθένειες, η αναπηρία, η ανεργία, και η αδυναμία ανταπόκρισης στους επαγγελματικούς στόχους (η αποτυχία), τότε μπορούμε να κάνουμε εκτεταμένες διακρίσεις». Και στη συνέχεια οι συγγραφείς της *Ασταμάτητης Καταγραφής* μας επισημαίνουν: «οι ναζιστές αξιωματούχοι κατανοούσαν απόλυτα τη μορφή που θα έπρεπε να πάρουν αυτές οι διακρίσεις. Κι έτσι ξεχώριζαν τους παραγωγικούς από τους μη παραγωγικούς, τους χρήσιμους από τους άχρηστους».

Φυσικά, οι διακρίσεις κι οι κατηγορίες δεν έχουν κανένα νόημα αν αποτελούν απλώς θεωρητικές ασκήσεις πάνω στην ποιότητα ενός πληθυσμού, γι' αυτό και σαφώς ποτέ δεν μένουν σε αυτό το επίπεδο. Αντιθέτως η κατηγοριοποίηση του πληθυσμού συνοδεύεται πάντα από μέτρα. Έτσι και στην υπό συζήτηση περίοδο. Ήταν το πολύπλοκο σύστημα διαιρέσεων κι υποδιαιρέσεων που κατακερμάτιζε τη γερμανική κοινωνία σε πολλές μικρές ομάδες, αυτό το οποίο υπαγόρευε ποιος έχει και ποιος δεν έχει δικαίωμα πρόσβασης σε επιδόματα και παροχές, ποιος μπορεί και ποιος δεν μπορεί να παντρευτεί, να κάνει παιδιά, να έχει ιδιοκτησία και πάει λέγοντας. Τελικά ήταν αυτό το ίδιο σύστημα κατηγοριοποίησης που υπαγόρευε ποιος θα ζήσει και ποιος θα πεθάνει.

Η επίσημη ιστοριογραφία έχει κάνει φυσικά θαύματα και σε αυτό το σημείο. Όλη αυτή η μισογραφειοκρατική-μισοεπιστημονική διαδικασία που περιγράψαμε, έχει εγγραφεί στη συλλογική μνήμη ως ένα ρατσιστικό παραλήρημα και τίποτα παραπάνω ενώ τα ορθολογικά κίνητρα που κρύβονταν πίσω της έχουν εξαφανιστεί επιμελώς. Να είστε σίγουροι ωστόσο πως υπήρχαν τέτοια. Για παράδειγμα:

Ο στατιστολόγος Έντμουντ Μπραντ, ο οποίος μετά τον πόλεμο εργάστηκε στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εσωτερικών, συντάξε ένα αρχείο τριάντα εννέα σελίδων σχετικά με την πρώτη φάση των θανατώσεων στα ιδρύματα [...στο οποίο] υπολόγιζε την οικονομική επιτυχία του χειριστή σε φαγητό, στέγαση, πανωφόρια και πουκάμισα τα οποία εξοικονομήθηκαν για τα δέκα χρόνια που θα ακολου-

θούσαν, μέχρι και το 1951. Όσον αφορά το ζήτημα του φαγητού ειδικά, ο Μπραντ έκανε υπολογισμούς για είκοσι διαφορετικές κατηγορίες προϊόντων, μεταξύ των οποίων η μαρμελάδα, τα αρτοσκευάσματα, τα αμυλούχα και άλλες παρόμοιες.

Όσο φρικαλέο κι αν είναι, αυτοί οι υπολογισμοί δεν παύουν να είναι ορθολογικοί, δεν παύουν να αφορούν την οικονομική κατάσταση της Γερμανίας, τον τρόπο να επιτύχει την αυτάρκεια και την κοινωνική συνοχή. Και ταυτόχρονα ο δρόμος για να μπορεί η ζωή ενός ατόμου να υπολογίζεται σε βαζάκια μαρμελάδας, άνοιξε μέσα απ' την ανάλυση του πληθυσμού σε κατηγορίες, κάποιες ποιοτικότερες και κάποιες όχι τόσο.

Ακόμα και στην περίπτωση της εξόντωσης των Εβραίων, το μίσος των ναζί απέναντί τους δείχνει να μην αποτέλεσε το μοναδικό κίνητρο, όπως αναδεικνύεται απ' αυτό το απόσπασμα που περιγράφει τα πιθανά οφέλη της απέλασης και της εξόντωσης των Εβραίων στην Πολωνία:

Κατ' αρχήν, θα δημιουργούνταν χιλιάδες νέες δουλειές για τους μη-Εβραίους της περιοχής, πράγμα που θα ανακούφιζε εκείνα τα στρώματα του πολωνικού πληθυσμού που είναι άνεργα ή υπο-απασχολούμενα... Μερικοί εξ αυτών θα μπορούσαν να πάρουν τις θέσεις που μέχρι πρότινος κατείχαν οι Εβραίοι στη βιομηχανία, το εμπόριο και τις χειρωνακτικές εργασίες. Αυτό θα προκαλούσε μια κοινωνική μεταρρύθμιση και θα ήταν σημαντικό παράγοντα για τη σωτηρία του πολωνικού αγροτικού προλεταριάτου. Ταυτόχρονα, θα μειωνόταν η υπεραπασχόληση στον αγροτικό τομέα και θα βελτιωνόταν και η κατάσταση όσον αφορά τον υπερπληθυσμό.

Το μίσος προς τους Εβραίους συντονίζεται αρμονικά με επιστημονικούς υπολογισμούς που αφορούν ξανά την επωφελή τροποποίηση των οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών σε μια νεοαποκτηθείσα χώρα.³

Συνεπώς: η κατηγοριοποίηση του πληθυσμού ήταν μια διαδικασία υπολογισμένη ώστε να ανοίγει τον δρόμο για τη λήψη μέτρων απέναντι σε εκείνα τα τμήματα της γερμανικής κοινωνίας που είχαν υποπέσει σε δυσμενείς κατηγορίες. Τα μέτρα αυτά ήταν προσανατολισμένα ώστε να κάνουν άλλοτε μεγαλύτερες και άλλοτε πιο λεπτεπίλεπτες επεμβάσεις στη γερμανική οικονομία και τη γερμανική ζωή. Ε, ξέρετε τι θα κάνουμε τώρα. Θα ρωτήσουμε ξανά για το σήμερα: μήπως έχετε παρατηρήσει ότι οι κατηγορίες στο εσωτερικό του πληθυσμού έχουν αρχίσει να αυξάνονται; Σκεφτείτε, λόγου χάρη, τους πλήρως εμβολιασμένους, τους μερικώς εμβολιασμένους, τους ανεμβολίαστους. Σκεφτείτε αυτούς που αυτοαπογράφηκαν, αυτούς που απογράφηκαν αφού τους χτύπησε κάποιος την πόρτα κι αυτούς που δεν απογράφηκαν καθόλου. Μήπως έχετε παρατηρήσει να εφαρμόζονται μέτρα αναλόγως κατηγορίας; Σκεφτείτε ποιος επιτρέπεται να μπει πού και να αγοράσει τι αναλόγως κατηγορίας, σκεφτείτε τι πρέπει να κάνει ο καθένας για να πάει στη δουλειά του αναλόγως κατηγορίας, σκεφτείτε τι πρόστιμο ενδέχεται να φάει ο καθένας αναλόγως κατηγορίας. Και τελικά, μήπως έχετε παρατηρήσει αυτά τα μέτρα να χρησιμοποιούνται ως επεμβάσεις στον τρόπο που λειτουργεί η οικονομία κι η καθημερινότητα; Σκεφτείτε πως η αυστηροποίηση ή η χαλάρωση των

μέτρων μπορεί να περιορίσει ή να αυξήσει την κατανάλωση συγκεκριμένων προϊόντων και άρα να επηρεάσει με συγκεκριμένο τρόπο τις εισαγωγές και τις εξαγωγές του ελληνικού κράτους.⁴ Ρητορικά ερωτήματα ξανά. Η ομοιότητα μεταξύ εκείνης της περιόδου και του σήμερα, ανα- δύεται πράγματι ανατριχιαστική.

ΑΝΑΤΡΙΧΙΑΣΤΙΚΗ ΟΜΟΙΟΤΗΤΑ #3: Η ΛΟΙΔΟΡΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΩΤΕΡΩΝ ΣΤΡΩΜΑΤΩΝ

Μια από τις κατηγορίες που δημιουργήθηκε στο εσωτερικό της γερμανικής κοινωνίας ήταν και οι «αντικοινωνικοί». Ή για να το θέσουμε ακριβέστερα:

Το Υπουργείο Εσωτερικών του Ράιχ αποφάσισε να προχωρήσει στην καταγραφή ολόκληρου του πληθυσμού του Ράιχ σύμφωνα με το μοντέλο που εφαρμόζοταν στο Αμβούργο. Το μοντέλο αυτό αξιοποιούσε τέσσερις κατηγορίες: (1) οι αντικοινωνικοί, (2) οι ανεκτοί, (3) οι φυσιολογικοί και (4) οι γενετικά ανώτεροι.

Κατά τη γνώμη μας, αυτή η κατηγοριοποίηση αξίζει ιδιαίτερη μνεία, γιατί είναι σε αυτήν την περίπτωση που μπορούμε να διακρίνουμε πιο ξεκάθαρα από οποιαδήποτε άλλη πόσο σκληρά ταξικές ήταν οι διαδικασίες που λάμβαναν χώρα. Το ποιοι ενέπιπταν στην κατηγορία των αντικοινωνικών το έχουμε σχολιάσει πολλές φορές με αφορμή ένα απόσπασμα από μια παλιότερη, εξίσου χρήσιμη, έκδοση:

Είχαν χαρακτηριστεί ως asozialen [...] επειδή είχαν μείνει άνεργοι για πολύ καιρό, επειδή είχαν διαπράξει μικροεγκλήματα, επειδή είχαν μπλεχτεί με την πορνεία, επειδή διέθεταν σοβαρή αναπηρία, επειδή υπέφεραν από ασθένειες που θεωρούνταν κληρονομικές, επειδή ο σεξουαλικός τους βίος ήταν ασυνήθιστος, επειδή είχαν κατ' εξακολούθηση επιδείξει αγωγιστική συμπεριφορά είτε στον εργασιακό τους χώρο είτε απέναντι σε εκπροσώπους του κράτους [...] επειδή άλλαζαν υπερβολικά συχνά τόπο κατοικίας ή απλά επειδή τους είχαν πιάσει πάρα πολλές φορές να επιβαίνουν στα μέσα μαζικής μεταφοράς χωρίς εισιτήριο.⁵

Είναι προφανές ότι η κατηγορία του αντικοινωνικού χρησιμοποιήθηκε προκειμένου να φιλοξενήσει τα χίλια πρόσωπα της απείθαρχης εργατικής τάξης. Προκειμένου να επιτευχθεί αυτή η τεράστια καταγραφή και ταυτόχρονα να δικαιολογηθεί ο χαρακτηρισμός κάθε ατόμου ως αντικοινωνικού, επιστρατεύθηκε το σύνολο των μηχανισμών που βρισκόνταν εν λειτουργία στη γερμανική κοινωνία:

Για την επίτευξη του στόχου, η συλλογή αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει δεδομένα από κάθε πόρο: από ιδρύματα πρόνοιας, ιατρικής και οικονομικής, από ιδρύματα που αφορούν τη νεολαία και την εκπαίδευση· θα πρέπει να περιλαμβάνει αποφάσεις δικαστηρίων, ειδικές περιπτώσεις αναδοχής και στειρότητας, καθώς και οπωσδήποτε κάθε έκβαση δικαστικών υποθέσεων που σχετίζονται με ναρκωτικές ουσίες, με κατά συρροήν παραβάτες ή άπτεται με οποιονδήποτε τρόπο της αξιολόγησης του χαρακτήρα του κατηγορουμένου· θα πρέπει ακόμα να περιλαμβάνει ιατροδικαστικές εκθέσεις, ιατρικές εκθέσεις από εταιρείες που ασχολούνται με την υγεία, τη συνταξιοδότηση και τις ασφάλειες ατυχήματος, αναφορές από τη Χιτλερική

Νεολαία, από αθλητικούς ομίλους, από τον οργανισμό απασχόλησης και τον στρατό, τις ιατρικές αξιολογήσεις όσων αιτούνται θέση στο δημόσιο ή άδεια γάμου ή όσων δίνουν πανεπιστημιακές εξετάσεις, τα αποτελέσματα των ερευνών γύρω από τις κομματικές οργανώσεις και το υγειονομικό και προνοιακό τους έργο, [...] ιατρικές εκθέσεις από τα νοσοκομεία και τα ψυχιατρικά ιδρύματα και ούτω καθεξής.

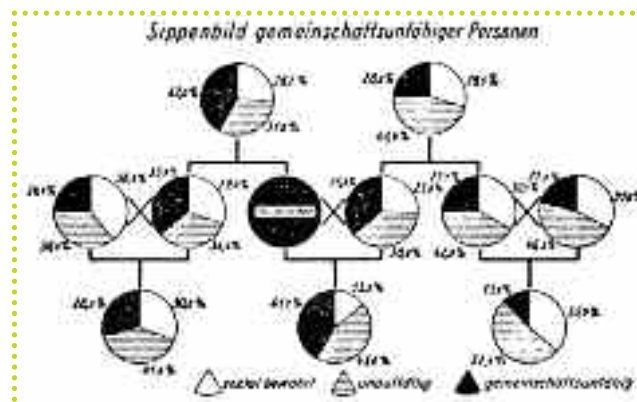
Οι γιατροί, οι δικαστές, οι κοινωνικοί λειτουργοί, οι ασφαλιστές, οι υπάλληλοι των προνοιακών μηχανισμών ακόμη κι οι προπονητές των αθλητικών συλλόγων μπορούσαν να βάλουν το λιθαράκι τους προκειμένου να κριθεί κατά πόσο κάποιος άξιζε να πάρει το όνομα του αντικοινωνικού. Προφανώς και αυτή η κινητοποίηση δεν γινόταν για αστέιο. Το έχουμε τονίσει με διάφορες αφορμές: το δημόσιο βρίσιμο κομματιών της εργατικής τάξης είναι ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να νομιμοποιηθεί το σφυροκόπημά τους με κρατική βία. Την εποχή του ναζισμού, αυτή η λειτουργία μπορούσε να επιτευχθεί βάζοντας ένα κάρο τάχα αθώους κι ουδέτερους οργανισμούς να τεκμηριώνουν το πόσο σκουπίδια είναι τα μέλη της εργατικής τάξης ονομάζοντάς τα αντικοινωνικούς και έπειτα να ανοίγει ο δρόμος για την καταναγκαστική εργασία και το στρατόπεδο συγκέντρωσης. Σήμερα, αυτή η λειτουργία επιτυγχάνεται, ε, βασικά με τον ίδιο τρόπο. Ας αφήσουμε τα ρητορικά ερωτήματα κι ας αναλογιστούμε απλά τι μηχανισμοί κινητοποιήθηκαν για να βγουν φασίστες όλοι οι μαθητές των ΕΠΑΛ, εγκληματίες όλοι οι οπαδοί και τελικά όσοι κι όσες μείναμε έξω εν μέσω καραντίνας να πάρουμε τον ίδιο ακριβώς χαρακτηρισμό που επιφυλασσόταν για τα απειθαρχα μέλη της εργατικής τάξης στη ναζιστική Γερμανία: «αντικοινωνικοί». Έπειτα ας αναλογιστούμε πώς όλοι αυτοί οι χαρακτηρισμοί έχουν χρησιμοποιηθεί για να εξαμολυθούν κατά πάνω μας κάθε είδους μπάτσοι.

ΑΝΑΤΡΙΧΙΑΣΤΙΚΗ ΟΜΟΙΟΤΗΤΑ #4: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΙ Η ΑΣΤΑΜΑΤΗΤΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ

Ήδη έχουμε τονίσει ότι, σύμφωνα με την άποψη των συγγραφέων της επερχόμενης έκδοσης, αλλά και σύμφωνα με τον ίδιο της τον τίτλο, η περίοδος του ναζισμού ήταν μια περίοδος ασταμάτητης καταγραφής, μια περίοδος κατά την οποία η αδιάκοπη συλλογή κάθε είδους στοιχείου για τον πληθυσμό τέθηκε σε εφαρμογή όσο ποτέ άλλοτε στην ιστορία. Αλλά αυτό το τεράστιο έργο δεν ήρθες εις πέρας δια μαγείας. Χώρια απ' την κινητοποίηση κάθε διαθέσι-

μου πόρου, έγιναν απανωτές τεχνικές καινοτομίες που έδωσαν τη δυνατότητα στις διαδικασίες καταγραφής και αποθήκευσης δεδομένων να γίνουν ταχύτερες και αποτελεσματικότερες. Η τεχνολογία των μαγνητικών διάτρητων καρτών και η ανάγνωσή τους μέσω των μηχανών Χόλεριθ για παράδειγμα, μπορεί τώρα να μας φαίνεται απαρχαιωμένη, τότε ωστόσο έλυσε τα χέρια των μηχανισμών καταγραφής και τους έδωσε τη δυνατότητα να τρέξουν με πρωτόγνωρους ρυθμούς.

Αξίζει να σταθούμε σε αυτό το σημείο: η αντίληψη ότι η τεχνολογία είναι το αδιαμφισβήτητο μέσο προς την πρόοδο είναι στις κοινωνίες του σήμερα σχεδόν καθολική. Μαζί πάει κι η αντίληψη ότι η τεχνολογία είναι πέραν πολιτικής και κοινωνικών συνθηκών. Άντε να μπορούμε να συζητήσουμε αν τα τεχνολογικά επιτεύγματα χρησιμοποιούνται για καλό ή κακό σκοπό, μέχρι εκεί, όλα τα υπόλοιπα είναι παραφροσύνη. Είναι μια αντίληψη με την οποία οφείλουμε να αναμετριάμαστε διαρκώς, όχι για κανέναν άλλον λόγο, αλλά γιατί όλο και περισσότερο ερχόμαστε αντιμέτωποι με ένα κάρο «θαύματα της τεχνολογίας» που είναι σχεδιασμένα για να διευκολύνουν την πειθαρχησή μας, την υποτίμησή μας, το διανοητικό μας σακάτεμα, την ένταση της εργασίας μας. Με άλλα λόγια, πρέπει να εξοικειωθούμε με την ιδέα ότι οι τεχνολογικές υλικές διατάξεις, δηλαδή ο τρόπος με τον οποίο είναι κατασκευασμένα πράγματα όπως το κινητό μας σήμερα ή οι μηχανές Χόλεριθ τότε, έχουν εγγεγραμμένες μέσα τους συγκεκριμένες πολιτικές και συγκεκριμένες δυνατότητες. Και πιο χειροπιαστά: δεν είναι ότι όλο το σύστημα μηχανημάτων και τεχνολογικών καινοτομιών που χρησιμοποιήσαν οι ναζί για την ασταμάτητη καταγραφή «έπεσε σε λάθος χέρια» κι αντί να κάνει τη ζωή της γερμανικής εργατικής τάξης καλύτερη, την έστειλε στα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Αντιθέτως, ήταν σχεδιασμένο έτσι ώστε να παρέχει τέτοιες δυνατότητες στο κράτος και στη ναζιστική περίοδο τις παρείχε στο μέγιστο. Ακόμη πιο διαφωτιστικά μπορεί να λειτουργήσει η αναλογία με το σήμερα: ανά τακτά χρονικά διαστήματα, τα κινητά μας τηλέφωνα, που σύμφωνα με τους ευαγγελιστές της προόδου αποτελούν το απαύγασμα της ελευθερίας να επικοινωνείς, να ενημερώνεσαι και πάει λέγοντας, μετατρέπονται σε μεγάφωνα που στριγγλίζουν κρατικές προσταγές δίχως κουμπάκι απενεργοποίησης. Η δυνατότητα τα κινητά τηλέφωνα να ρίχνουν τον μανδύα του αμφίδρομου δικτύου επικοινωνίας και να εκπέμπουν αποκλειστικά και μόνο τον κρατικό λόγο δεν είναι κάποιο κόλπο που ανακάλυψε ο Μητσοτάκης, είναι εγγε-

Ο επίσης αξιέπαινος επιστήμων Ζίγκφριντ Κόλερ μάς παρουσιάζει μέσω διαγράμματος τη διάδοση των «αντικοινωνικών χαρακτηριστικών». Τελικά αν φτιάξεις πίτες, δείκτες, ποσοστά και λοιπές μαλακίες, τα πάντα μπορούν να αποκτήσουν επιστημονική βάση. Χαζοί είναι οι εδώ αρμόδιοι που μας έχουν φλομώσει στα κρούσματα και τις μετρήσεις;

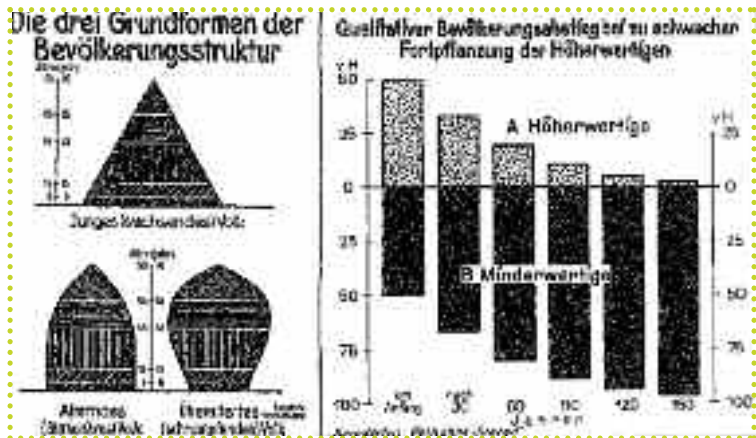
γραμμένη στην υλική τους διάταξη. Κι αν έχει όρεξη καμιά, μπορεί να κάνει την αναλογία με το σήμερα δίχως τέλος. Αρκεί να πιάσει ένα-ένα τα επιτεύγματα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και να αναλογιστεί πώς αντί να μας βελτιώνουν την καθημερινότητα, μας σπρώχνουν ολοένα προς τον πάτο.

Για την ασταμάτητη καταγραφή την ίδια και τις λειτουργίες της, έχουμε να πούμε κάμποσα. Επειδή, όμως, νιώθουμε ότι δεν θα μας φτάσει ο χώρος, θα κάνουμε ένα αλματάκι.⁶ Χώρια που αν τα κάνουμε όλα περιληψη, μετά κανείς δεν θα αγοράζει την έκδοση...

ΑΝΑΤΡΙΧΙΑΣΤΙΚΗ ΟΜΟΙΟΤΗΤΑ #5: Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Μια ακόμα αντίληψη για την περίοδο του ναζισμού που μας έχει σακατέψει τα μυαλά και τη χρωστάμε στην επίσημη ιστοριογραφία είναι αυτή που αντιλαμβάνεται την ιστορική περίοδο ως παρένθεση. Πρόκειται για μια απλοϊκή αντίληψη της ιστορίας που θέλει τα πράγματα να πήγαν περίπου ως εξής: όλα πάνε καλά – κάτι στραβώνει και οι παρανοϊκοί αναλαμβάνουν την εξουσία και τα κάνουν όλα λίμπα μέχρι που χάνουν – όλα πάνε ξανά καλά. Η αφήγηση αυτή φυσικά είναι εξαιρετικά χρήσιμη από κρατική σκοπιά, αφού στην ουσία μάς λέει ευθαρσώς ότι δεν πρέπει να χάνουμε την εμπιστοσύνη μας στο κράτος. Το ίδιο το κράτος κι οι μηχανισμοί του καμιά σχέση δεν έχουν με τον ναζισμό, απλώς από διαβολική σύμπτωση έπεσαν στα χέρια κάτι μουρλών. Άρα κάθε αντίληψη συνέχειας τσακίζεται κι είναι απαγορευμένο να κάνεις τη σκέψη ότι το κράτος κι οι μηχανισμοί του παίρνουν τις μορφές που απαιτούν οι συνθήκες κι όταν οι συνθήκες απαιτούν πόλεμο στο εξωτερικό και πειθαρχία στο εσωτερικό μέχρι τα μπουνιά, τότε αυτό ακριβώς το κράτος κι αυτοί ακριβώς οι μηχανισμοί μπορούν να πάρουν μορφές σαν αυτές που πήραν τότε.

Από μεριάς μας, έχουμε πετάξει αυτήν την αντίληψη της ιστορίας στον κάδο από καιρό γιατί μας είναι παντελώς άχρηστη. Αν την χρησιμοποιήσει κανείς για πολιτικό οδηγό μάλλον θα καταλήξει να μην

Στα δεξιά ο «ηθικά άπεμπτος» Μπουργκντέρφερ μάς παρουσιάζει τον κίνδυνο: ο πληθυσμός «χαμηλής ποιότητας» αυξάνεται και ο «υψηλής ποιότητας» μειώνεται. Μετά το λύσανε το πρόβλημα, με καταναγκαστική εργασία και θαλάμους αερίων. Που να ήταν και ηθικά μεμπτός δηλαδή.

Το κτίριο της Στατιστικής Υπηρεσίας στο Βερολίνο. Γατάκια... Δείτε δεξιά. Αν φέρνεις εις πέρας την καταγραφή και την πειθάρχηση ολόκληρης της εργατικής τάξης, σου αξίζει ο πύργος του Κόμη Δράκουλα με πινελιές από το Death Star!

κάνει κριτική σε τίποτα, αφού η επόμενη έκπληξη μπορεί να τουμπάρει τα πάντα. Μάλλον θα καταλήξει να αγαπάει δίχως αύριο τους γιατρούς, τους δικαστές, τον ΟΑΕΔ, ίσως ακόμη και την αστυνομία και να φοβάται μην πέσουν ποτέ στα χέρια του Μιχαηλιάκου.

Οπότε στον αντίποδα αναζητούμε αντί για τις ρωγμές, τη συνέχεια. Στις σελίδες της *Ασταμάτητης Καταγραφής* η συνέχεια επαναφέρεται διαρκώς. Οι ειδικοί που έφεραν εις πέρας τα φρικαλέα που έχουμε ήδη περιγράψει, δεν εμφανίζονται να ξεπηδούν από κάποιο μουσικό εργαστήριο τη στιγμή που ο Χίτλερ αναλαμβάνει την εξουσία. Όχι, είναι σημαίνουσες προσωπικότητες του επιστημονικού κόσμου της Γερμανίας πολύ πριν την περίοδο του ναζισμού, κουβαλάνε βαριά βιογραφικά και βρίσκονται σε υψηλές θέσεις. Τη στιγμή που η συμβολή τους κρίνεται απαραίτητη προκειμένου η υποτίμηση κι η πειθαρχία να ενταθούν, καλούνται στο προσκήνιο. Κι έπειτα όταν η χρησιμότητά τους εξαντλείται λίγοι καίγονται κι η πλειοψηφία απλά απομακρύνεται από τη δημοσιότητα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο πρωτοπόρος στις θεωρίες περί αντικοινωνικών Ζίγκφριντ Κόλερ, του οποίου η διαδρομή περιγράφεται μακροσκελώς στην έκδοση και ξεκινάει με διδακτορικά και αμερικανικές επιδοτήσεις πριν τον ναζισμό, συνεχίζεται με μια λαμπρή κι αιματηρή καριέρα επί Χίτλερ, για να καταλήξει σε μια παρασκηνιακή και ήσυχη πορεία μεταπολεμικά ως την απόσυρσή του το 1978. Παρόμοια διαδρομή ακολούθησε και ο στατιστικολόγος Φρίντριχ Μπουργκντέρφερ που παρά τη συμβολή του στις ναζιστικές πολιτικές ανέκτησε τη θέση του επίκουρου καθηγητή ήδη από το 1949 και το 1960 ψηφίστηκε επίτιμο μέλος της Γερμανικής Στατιστικής Εταιρείας, της οποίας ο πρόεδρος χρησιμοποίησε τα εξής επαινετικά λόγια:

Ο Μπουργκντέρφερ, παρά το ότι κάποιες απ' τις επιστημονικές του δουλειές μπορεί να βοήθησαν τη δημογραφική πολιτική του Εθνικοσοσιαλισμού, ήταν πάντα επιστημονικά ανεξάρτητος και ηθικά άμεμπτος άνθρωπος.

Η συνέχεια εκφράζεται εδώ ακόμα και σε επίπεδο φυσικών προσώπων. Αλλά δεν είναι μόνο τα φυσικά πρόσωπα που αρνούνται να ενταχθούν στην αφήγηση περί παρενθέσεων. Οι ίδιοι οι μηχανισμοί που μας έχουν μάθει ότι λειτουργούν τάχα για το καλό μας, μεταλλάσσονται καθώς οι συνθήκες αλλάζουν και δείχνουν το σκοτεινό τους πρόσωπο. Η *Ασταμάτητη Καταγραφή* βρήκε σχετικών παραδειγμάτων καθώς εξιστορεί τον τρόπο που κάθε υπηρεσία και οργανισμός που σχετιζόταν με την πρόνοια μετα-

τράπηκε σε κέντρο καταγραφής, διαχωρισμού και κατηγοριοποίησης.

Φυσικά και πρόκειται για μία ακόμα συνθήκη που αντηχεί ανατριχιαστικά στο σήμερα. Οι μηχανισμοί που μας επέβαλλαν όλες τις απαγορεύσεις των τελευταίων δύο ετών δεν εμφανίστηκαν από τότε που ακούσαμε πρώτη φορά για τον διαβόητο ιό. Είναι προνοιακοί μηχανισμοί που με το ζόρι μάς είχαν μάθει να τους αντιλαμβανόμαστε ως φιλικούς, αλλά από το ξέσπασμα της κρίσης τουλάχιστον έχουν αρχίσει να επιδεικνύουν τη σκοτεινή τους πλευρά. Και τα ίδια τα πρόσωπα που έχουν αναλάβει τους χειρισμούς που μας οδηγούν σε ολοένα μεγαλύτερη υποτίμηση και πειθαρχία, επίσης δεν ξεπετάχθηκαν από κάποιον υπόνομο. Αρκεί να ρίξουμε μια ματιά στα βιογραφικά των πιο επιφανών, του αχτύπητου δίδυμου Τσιόδρα-Χαρδαλιά,⁷ για να εντοπίσουμε τη συμμετοχή του πρώτου στο ΚΕΕΛΠΝΟ εδώ και είκοσι χρόνια (για τον μηχανισμό που μεταξύ άλλων διαπόμπευε οροθετικές στο κέντρο της Αθήνας το '12 λέμε) και την προσπάθεια του δεύτερου να οργανώσει επιτροπές κατοίκων-ρουφιάνων ως Δήμαρχος Βύρωνα τη δεκαετία του 2000.⁸

Μια αντίληψη της ιστορίας όπως αυτή που διατρέχει την *Ασταμάτητη Καταγραφή* και παρουσιάσαμε στα πέντε παραπάνω σημεία, μπορεί πράγματι να είναι τρομακτική. Πώς να μην είναι τρομακτικό να αναζητάς ομοιότητες της εποχής σου με μια από τις πιο βίαιες περιόδους της ανθρώπινης ιστορίας και να τις βρίσκεις; Παρ' όλα αυτά, υποσχεθήκαμε ότι υπάρχουν άλλοι τρόποι να χρησιμοποιήσει κανείς αυτήν την έκδοση κι όχι ως πηγή κατάθλιψης. Το πιστεύουμε ακράδαντα. Πρώτα απ' όλα, έχουμε ανάγκη από αφηγήσεις που να μην κοιτάζουν την ιστορία ως μια σειρά αλληπάλληλων εκπλήξεων. Και τις έχουμε ανάγκη γιατί μας βοηθούν να οργανώσουμε την κριτική μας στο σήμερα και να χαράξουμε κατευθύνσεις με μέλλον, τις έχουμε ανάγκη για να ξεφύγουμε απ' τις σιχαμένες αριστερές αντιλήψεις που θέλουν το κράτος να είναι μια καλό και μια κακό ανάλογα με το ποιος αναλαμβάνει τη διακυβέρνησή του. Έπειτα, έχουμε εξίσου ανάγκη κάθε ψηφίδα του παρελθόντος που συμπληρώνει την εικόνα μας για τον ρόλο των ειδικών καθώς και για τους προνοιακούς μηχανισμούς και τη σκοτεινή τους λειτουργία. Μέρα τη μέρα νιώθουμε όλο και περισσότερο τη βία που είναι ικανό να κινητοποιήσει εναντίον μας όλο αυτό το σύμπλεγμα και τέτοιες αφηγήσεις μπορούν να μας δώσουν τα εργαλεία να κατανοήσουμε βαθύτερα τι έχουμε απέναντί

μας και πώς μπορούμε να το αντιμετωπίσουμε. Τελικά, πρέπει να έχουμε πάντα κατά νου ότι ζούμε σε μια περίοδο που αρκεί να τολμήσεις να αμφισβητήσεις την κρατική αφήγηση κι αμέσως χαρακτηρίζεσαι τρελός. Η αγνή καχυποψία απέναντι στις κρατικές προσταγές έχει ταυτιστεί με τη συνωμοσιολογία. Οπότε, είναι πάντα αναξοφρονητικές οι αφηγήσεις από το παρελθόν που εμφανίζονται από την ίδια καχυποψία. Μας δείχνουν, αν μη τι άλλο, ότι, όσο κι αν προσπαθούν να μας πείσουν για το αντίθετο, δεν είμαστε τρελοί και τρελές. Απλώς μιλάμε για ζητήματα, τα οποία είναι απαγορευμένα. Και δεν πρόκειται να σταματήσουμε. Η έκδοση αυτή είναι μεταξύ όλων εκείνων που μας δίνουν κουράγιο. Οπότε ελπίζουμε όταν πέσει στα χέρια σας, να τη χρησιμοποιήσετε κι εσείς καταλλήλως.

1. Η συγκεκριμένη ορολογία προέρχεται απ' τις σελίδες της επερχόμενης έκδοσης. Το ίδιο και όλα τα υπόλοιπα αποσπάσματα σε εισαγωγικά που ακολουθούν.

2. Για μια σύντομη περίληψη της αναμέτρησής μας με τους (σάπιους) κοινούς αποδεκτούς ορισμούς του φασισμού, μπορεί κανείς να ανατρέξει στο πρώτο κεφάλαιο του *Φασισμός Χωρίς Σβάστικά*, *Autonome Antifa*, Νοέμβριος 2010.

3. Αξίζει να αναφέρουμε ότι σαφώς και οι «αποκτηθείσες χώρες» οι ίδιες, κανένα πρόβλημα δεν είχαν με την τροποποίηση των οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών τους μέσω εκκαθάρισης των Εβραίων. Σκεφτείτε για παράδειγμα την Ελλάδα και συγκεκριμένα τη Θεσσαλονίκη, της οποίας ο εξελληνισμός αποτελούσε δυσεπίλυτο ζήτημα απ' την απόκτησή της. Σιγά μην στεναχωρήθηκαν οι αρμόδιοι με την εξαφάνιση της εβραϊκής κοινότητας εν μια νυκτί, ίσα-ίσα θα ζήλευσαν που δεν το είχαν καταφέρει νωρίτερα.

4. Για αυτές τις λειτουργίες των μέτρων μιλάμε αναλυτικά στο «Πώς να ελέγξετε τον "πληθυσμό" και την "οικονομία" σας μέσω "μέτρων" (αν τυχαίνει να είστε κράτος)», το οποίο θα βρείτε στο autonomeantifa.gr > *antifa speaking*.

5. Sergio Bologna, *Ναζισμός και Εργατική Τάξη*, εκδ. *Antifa Scripta*, Σεπτέμβριος 2011, σελ. 89-90.

6. Μερικά παραπάνω hints ρίχνουμε στο autonomeantifa.gr > *antifa speaking* > Η Ασταμάτητη Καταγραφή. Κάουνο και παραλληλισμό με την απογραφή που τρέχει αυτή τη στιγμή, σιγά μην δεν κάναμε. Την έκδοση να την πάρετε όμως, ε!

7. Περισσότερα για τη συγκεκριμένη ιστορία (και μπόλικα ακόμα) μπορείτε να βρείτε στο «Η δημόσια υγεία & οι μηχανισμοί διαχείρισης όσων περισσεύουν στα χρόνια της κρίσης», περιοδικό *Μιγάδα*, #25, Άνοιξη-Καλοκαίρι '20.

8. Για του λόγου το αληθές, δείτε το Δώρα Αντωνίου, «Οι εθελοντές "πολιτοφύλακες" του δήμου Βύρωνα», *Καθημερινή*, 25/02/2005.